

2

Edukasyon sa Pagpapakatao

Kagamitan ng Mag-aaral Waray

Ang kagamitan sa pagtuturong ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publiko at pribadong paaralan, kolehiyo, at / o unibersidad. Hinihikayat namin ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon sa action@deped.gov.ph.

Mahalaga sa amin ang inyong mga puna at mungkahi.

**Kagawaran ng Edukasyon
Republika ng Pilipinas**

Edukasyon sa Pagpapakatao – Grade 2
Kagamitan ng Mag-aaral sa Waray
Unang Edisyon, 2013
ISBN: 978-971-9601-43-2

Paunawa hinggil sa karapatang-sipi. Isinasaad ng Seksiyon 176 ng Batas Pambansa Bilang 8293: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ng Pamahalaan ng Pilipinas. Gayon pa man, kailangan muna ang pahintulot ng pamahalaan o tanggapan kung saan ginawa ang isang akda upang magamit sa pagkakakitaan ang nasabing akda. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang patawan ng bayad na *royalty* bilang kondisyon.

Ang mga akda / materyales (mga kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand names*, tatak o *trademarks*, atbp.) na ginamit sa aklat na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsikapang mahanap at mahingi ang pahintulot ng mga may karapatang-ari upang magamit ang mga akdang ito. Hindi inaangkin ni kinakatawan ng mga tagapaglathala (*publisher*) at may-akda ang karapatang-aring iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Br. Armin A. Luistro FSC
Pangalawang Kalihim: Yolanda S. Quijano, Ph.D.

Mga Bumuo ng Kagamitan ng Mag-aaral

Consultant: Dr. Evelyn A. Labitag

Mga Manunulat: Clemenrose Y. Dulva, Herbert T. Lancanan, Ma. Gina A. Robredillo, at Maria A. Arica

Patnugot: Dr. Gertrudes C. Mabutin

Graphic Artist: Lemuel P. Valle, Jr.

Naglayout: Ernani S. Fernandez at Joselito B. Asi

Inilimbag sa Pilipinas ng Vibal Publishing House, Inc.

**Department of Education-Instructional Materials Council Secretariat
(DepEd-IMCS)**

Office Address: 2nd Floor Dorm G, PSC Complex, Meralco Avenue
Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (02) 634-1054 or 634-1072

E-mail Address: imcsetd@yahoo.com

LISTAHAN HAN PAG-ARADMAN

Yunit 1: Mga Baratongan ha Kalugaringon Ngan Pagigin Kaapi Han Pamilya

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Mga Panuyo	2
1	It Akon Kalugaringon	3
	Pag-admi	3
	Ipahunob ha Hunahuna	4
	Ipahunob ha Buhat	5
	Ipahunob ha Kasingkasing	7
	Pruybahi	8
2	It Akon Kakusgon ngan Kaluyahan!	10
	Pag-admi	10
	Ipahunob ha Hunahuna	11
	Ipahunob ha Buhat	12
	Ipahunob ha Kasingkasing	13
	Pruybahi	14
3	Kakusgon Ko, Idinadasig Ko!	15
	Pag-admi	15
	Ipahunob ha Hunahuna	17
	Ipahunob ha Buhat	18
	Ipahunob ha Kasingkasing	19
	Ipahunob ha Hunahuna	20
	Ipahunob ha Kinabuhi	21
4	Pagtapod han Kalugaringon, Karawton Ta an Kaluyahan	24
	Pag-admi	24
	Ipahunob ha Hunahuna	26

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Ipahunob ha Buhat	26
	Ipahunob ha Kasingkasing	27
	Ipahunob ha Kinabuhi	28
	Pruybahi	29
5	Kaya Ko! Ano Man Iton Akon Kabilinggan	30
	Pag-admi	30
	Ipahunob ha Hunahuna	33
	Ipahunob ha Buhat	34
	Ipahunob ha Kasingkasing	35
	Pruybahi	36
6	Mga Kasuguanan ngan Basihan!	38
	Pag-admi	38
	Ipahunob ha Hunahuna	41
	Ipahunob ha Buhat	43
	Ipahunob ha Kasingkasing	44
	Pruybahi	45
7	Pagburublig Para han Kalimpyuhan ngan Katuhayan!	48
	Pag-admi	48
	Ipahunob ha Hunahuna	50
	Ipahunob ha Buhat	52
	Ipahunob ha Kasingkasing	53
	Pruybahi	53
8	An Malipayon nga Pamilya!	57
	Pag-admi	57
	Ipahunob ha Hunahuna	59
	Ipahunob ha Buhat	60
	Ipahunob ha Kasingkasing	61
	Pruybahi	62

Leksiyon	Ulohan	Paypay
9	Importante Iton Akon Pamilya!	64
	Pag-admi	64
	Ipahunob ha Hunahuna	67
	Ipahunob ha Buhat	68
	Ipahunob ha Kasingkasing	68
	Pruybahi	70

Yunit 2: Pakikig-angay ha Igkasitawo

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Mga Panuyo	72
1	Pagkamahumla ngan Makisasangkayon	73
	Pag-admi	73
	Ipahunob ha Hunahuna	74
	Ipahunob ha Buhat	75
	Ipahunob ha Kasingkasing	76
	Pruybahi	76
2	An Malipayon nga Pamilya	77
	Pag-admi	77
	Ipahunob ha Hunahuna	79
	Ipahunob ha Buhat	80
	Ipahunob ha Kasingkasing	82
	Pruybahi	83
3	Magin Mahumla ngan Makisasangkayon	84
	Pag-admi	84
	Ipahunob ha Hunahuna	86
	Ipahunob ha Buhat	86
	Ipahunob ha Kasingkasing	87
4	Pagtapod ha Kasangkayan!	89
	Pag-admi	89
	Ipahunob ha Hunahuna	91

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Ipahunob ha Buhat	93
	Ipahunob ha Kasingkasing	94
	Pruybahi	95
5	An Bag-o nga Kakilala	96
	Pag-admi	96
	Ipahunob ha Buhat	97
	Ipahunob ha Hunahuna	99
	Ipahunob ha Kasingkasing	100
	Pruybahi	101
6	May Pagtapod Ka Ba?	102
	Pag-admi	102
	Ipahunob ha Hunahuna	104
	Ipahunob ha Buhat	108
	Ipahunob ha Kasingkasing	109
	Pruybahi	110
7	Pag-respito, Ipakita ngan Buhata	112
	Pag-admi	112
	Ipahunob ha Hunahuna	112
	Ipahunob ha Buhat	118
	Ipahunob ha Kasingkasing	122
	Pruybahi	123
8	Igkasi Ko, Kapareho Ko!	124
	Pag-admi	124
	Ipahunob ha Hunahuna	124
	Ipahunob ha Buhat	125
	Ipahunob ha Kasingkasing	126
	Pruybahi	127
9	Gintikangan Ko	131
	Pag-admi	131
10	Hira nga May Kakulangan	134
	Pag-admi	134

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Ipahunob ha Buhat	137
	Ipahunob ha Kasingkasing	138

Yunit 3: Paghigugma Han Nasud ngan Pagkakaurusa han Kalibutan

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Mga Panuyo	140
1	Pagkamasinugtanon ha Panimalay	141
	Pag-admi	141
	Ipahunob ha Hunahuna	143
	Ipahunob ha Buhat	144
	Pruybahi	146
2	Ha Eskuwelahan May Katungod Ka	147
	Pag-admi	147
	Ipahunob ha Hunahuna	149
	Ipahunob ha Buhat	150
	Ipahunob ha Kasingkasing	153
	Pruybahi	153
3	May Katungod Ha Komunidad	155
	Pag-admi	155
	Ipahunob ha Hunahuna	156
	Ipahunob ha Buhat	158
	Ipahunob ha Kasingkasing	159
	Pruybahi	160
4	Bulig ha Panimalay nga Malipayon	163
	Pag-admi	163
	Ipahunob ha Hunahuna	164
	Ipahunob ha Buhat	166
	Ipahunob ha Kasingkasing	166

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Pruybahi	167
5	Katuhayan ha Komunidad	168
	Pag-admi	168
	Ipahunob ha Hunahuna	169
	Ipahunob ha Buhat	171
	Ipahunob ha Kasingkasing	172
	Pruybahi	172
6	Salamat han mga Katungod	173
	Pag-admi	173
	Ipahunob ha Hunahuna	174
	Ipahunob ha Buhat	174
	Ipahunob ha Kasingkasing	175
	Pruybahi	177
7	Hugaw mo, Ilabog hin Tama	178
	Pag-admi	178
	Ipahunob ha Hunahuna	179
	Ipahunob ha Kinabuhi	181
	Pruybahi	182
8	Libong Mo, Hamis Mo	184
	Pag-admi	184
	Ipahunob ha Hunahuna	185
	Ipahunob ha Buhat	186
	Ipahunob ha Kinabuhi	189
	Pruybahi	190
9	Nasud Ko, Higugmaon Ko	193
	Pag-admi	193
	Ipahunob ha Hunahuna	194
	Ipahunob ha Buhat	196
	Ipahunob ha Kasingkasing	197
	Pruybahi	198

Yunit 4: Pananalig sa Panginoon at Preperensya Sa Kabutihan

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Mga Panuyo	201
1	Abilidad Gamita	202
	Pag-admi	202
	Ipahunob ha Buhat	204
	Ipahunob ha Hunahuna	207
	Ipahunob ha Buhat	209
	Ipahunob ha Kasingkasing	211
	Pruybahi	213
2	Abilidad Timanguna	214
	Pag-admi	214
	Ipahunob ha Hunahuna	216
	Ipahunob ha Kasingkasing	219
	Ipahunob ha Kinabuhi	222
	Pruybahi	223
3	Abilidad Ipaangbit	225
	Pag-admi	225
	Ipahunob ha Hunahuna	227
	Ipahunob ha Kasingkasing	228
	Ipahunob ha Kinabuhi	230
	Pruybahi	232
4	Kalipayan Kon Nakakabulig Ka	234
	Pag-admi	234
	Ipahunob ha Hunahuna	235
	Ipahunob ha Buhat	236
	Ipahunob ha Kasingkasing	238
	Pruybahi	240
5	Abilidad Pauswaga	242
	Pag-admi	242
	Ipahunob ha Hunahuna	243
	Ipahunob ha Kasingkasing	244

Leksiyon	Ulohan	Paypay
	Pruybahi	245
6	Abilidad Pasalamatì	247
	Pag-admi	247
	Ipahunob ha Hunahuna	249
	Ipahunob ha Kasingkasing	250
	Ipahunob ha Buhat	252
	Ipahunob ha Kasingkasing	254
	Pruybahi	254
7	Asya Nga Paggamit han Abilidad	256
	Pag-admi	256
	Ipahunob ha Hunahuna	257
	Ipahunob ha Buhat	258
	Ipahunob ha Kasingkasing	260
	Pruybahi	262
8	Relihiyon, Erespeto	264
	Pag-admi	264
	Ipahunob ha Hunahuna	267
	Ipahunob ha Buhat	273
	Ipahunob ha Kasingkasing	274
	Pruybahi	275

Yunit IV
Pagtoo ha Diyos
ngan Pagpasiurog han Kaupayan

Mga Panuyo:

Kahuman pag-admi an ikaupat nga bahin gamit an modyul, ginlalauman nga mahihimo ini nga mga nasunod:

1. Pagbuhat han abilidad nga igin hatag han Ginoo;
2. Pagpa angbit han abilidad ngadto han katawhan;
3. Paghatag hin paglaum ha igkasi tawo;
4. Pagpauswag han abilidad;
5. Pagpasalamat han ginoo han igin hatag nga mga abilidad;
6. Paggamit hin asya nga pamaagi han abilidad; ngan
7. Pagrespeto han iba nga relihiyon.

Leksiyon 1

Abilidad Gamita

Pag-admi

Buruhaton 1

Kitaa an mga ladawan ha ubos.

1. Ano an ira ginbubuhat?
2. Hin o ha iyo an may ada sugad hini nga abilidad?
3. Ano iton iyo aabatan kon ini maihahatag ha iyo?
4. Ano an tawag hini nga iyo natatagamtaman?

Ipahunob ha Buhat

Buruhaton 2

Ladawan hin mga abilidad.

1. Ano nga abilidad an imo nakita ha mga ladawan?
2. Kon kamo may ada sugad hini nga abilidad, aahon man ine niyo pagpaangbit ha iba?
3. Angay ba kamo mag pasalamat kon kamo may ada sugad hini na abilidad?

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 3

Basaha an istorya ngan batuna an mga pakiana.

Igsurat an baton ha **notebook**.

Magburugto

Hi Nitoy, Nita ngan Gerry ma abilidad nga mag burugto. Hi Nitoy maupay mag sista ngan mag drowing. Hi Nita maupay kumanta ngan sumayaw. Hi Gerry naman maupay mag molay hin sipa. Kon may mga programa o kompetisyon ha eskoylahan nga ha ira lugar na bulig hira. An ira nanay may tugon nga diri nira hingalimtan an Ginoo.

Batuna an pakiana ngan isurat ha **notebook**.

1. Ano an mga abilidad han magburugto?
 - a. Nitoy: _____
 - b. Gerry: _____
 - c. Nita: _____

2. Gin ano nira pag gamit han ira mga abilidad?

a. Nitoy: _____

b. Nita: _____

c. Gerry: _____

3. Kay ano nga pirme man hira bulig ha mga programa o kompetisyon?

4. Ano an tugon han nanay?

5. May ada ka ba abilidad?

6. Aanhon mo man pag gamit?

Ipahunob ha Buhat

Buruhaton 4

1. Paggrupo ma tulo. Graduhi an iyo grupo kahuman mag pakita han mga abilidad.

Mga sitwasyon:

Una nga grupo – Pag sayaw

Ikaduha nga grupo – Pag drowing hin bolkan

Ikatulo nga grupo – pagpakita hin mga emosyon sugad han malipayon, masulub-on, ngan iba pa.

	Pagburuglig 20%	Pag Arte 45%	Subay han Paksa 25%	Suma Total 100%
Una nga grupo				
Ikaduha nga grupo				
Ikatulo nga grupo				

Ipahunob ha Kasingkasing

Igsurat ha papel para ha iyo **portfolio**. Butangi hin tsek (✓) an mga tawo nga imo pasalamatan. Ang bilang na 1 ay nagsusumat hin pinakahamubo nga pagpapasalamat ngan iton 5 ang may pinakahataas.

	1	2	3	4	5
Ginoo					
Kag-anak					
Magturutdo					
Sangkay					

Bongto					
Klasmet					
Iba pa: Igsurat kun hin-o.					

Buruhaton 5

Idrowing an 😊 han maupay nga gin buhat.
 Idrowing naman ☹️ kon dire maupay nga buhat.

- _____ 1. An Ginoo an hinatag han abilidad.
- _____ 2. An maupay na mga na kanta deri na mag prapraktis.
- _____ 3. Kinahanglan an praktis para maging sikat.
- _____ 4. Ayaw ipaambit an imo abilidad.
- _____ 5. Pasalamatì an Ginoo kay Hiya an hinatag han abilidad.

Pruybahi

Isurat an A kun asya ngan DA kun diri asya.

1. An Ginoo an hinatag ha aton hin abilidad.
2. Deri angay mag praktis it maupay na mag kanta.
3. Para ma sikat nga artista, kinahanglan an praktis.
4. Ayaw ipaangbit ha iba it imo abilidad.
5. Pagpasalamat han Ginoo nga gin tagan ka hin abilidad.

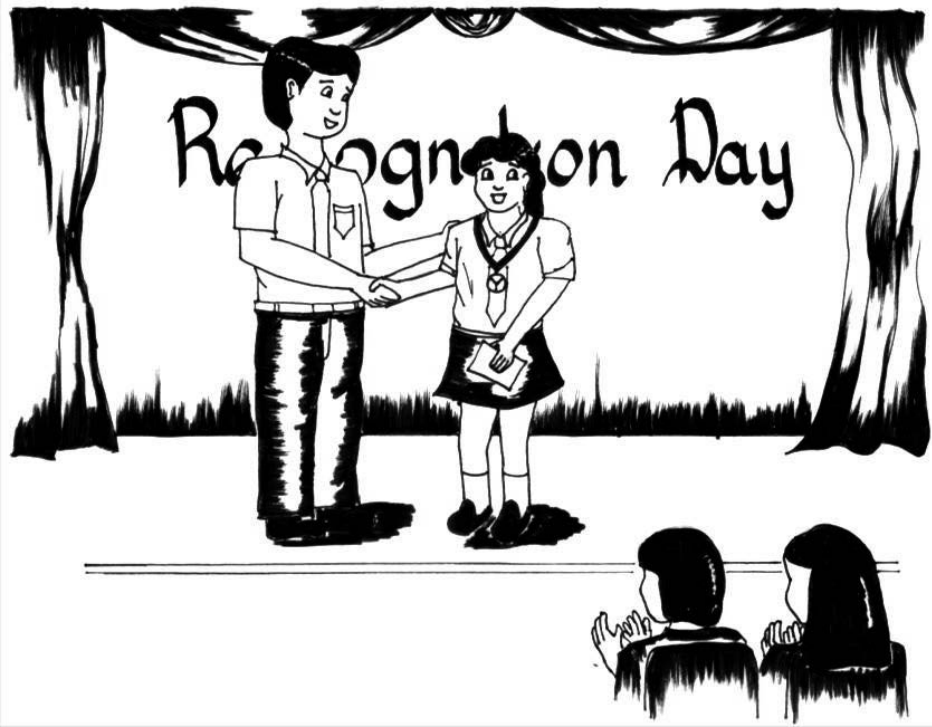
Abilidad Timangnua

Pag-admi

Buruhaton 1

Kitaa an ladawan.

Batuna an mga pakiana:

1. Ano nga okasyon an ginpapakita han ladawan?
2. Kay ano nga gin tagan hiya hin medalya?
3. Hin o ha iyo an natagan na hin medalya o ribbon?
4. Ano an iyo inabat?
5. Hin o an waray pa ka tagi?
6. Ano man it iyo bubuhaton?

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 2

Basaha an istorya:

Maabilidad Nga Uwak

Usa ka adlaw may uwak nga tikang pala paglinupad lupad. Inabat hiya hin ka uhaw.

Hinogdon hiya ha tuna ngan namiling hin

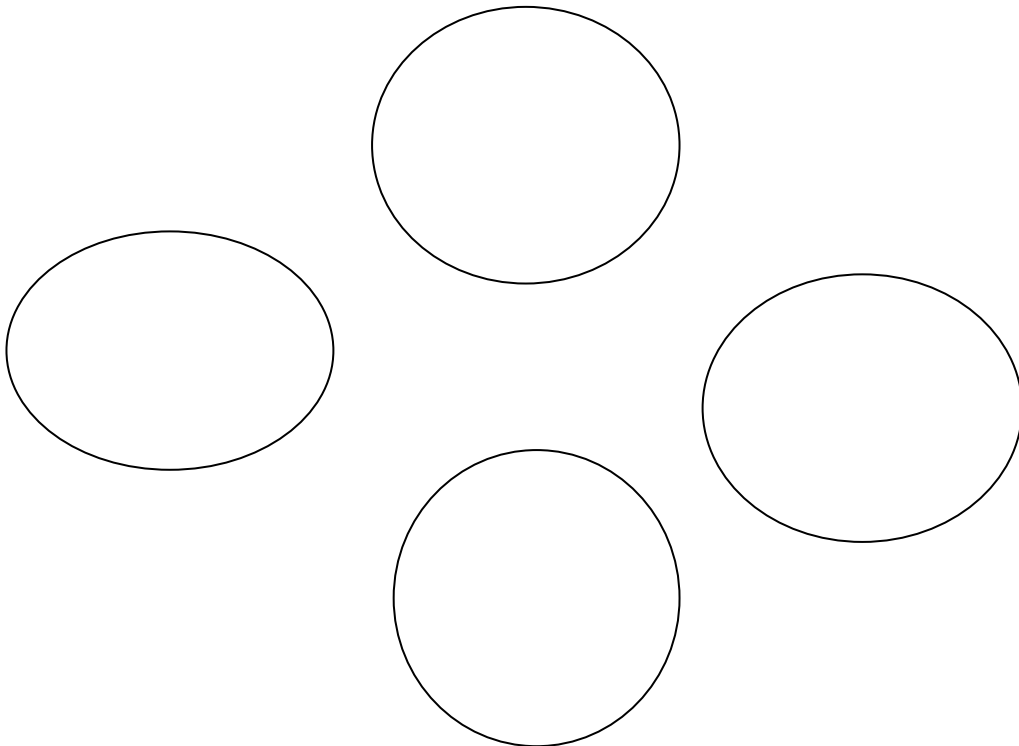
tubig. Nakakita an uwak hin botelya nga gutiay la an tubig. Tungod kay waray man aabot an iya tuka, iya gin butangan hin mga gudte nga bato an botelya ngan hinataas an tubig.

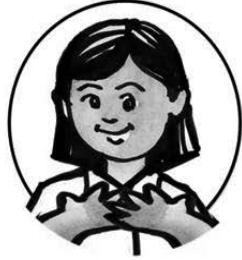
Batuna an pakiana:

1. Ha iyo huna-huna, maabilidad ba an uwak? Kay ano?
2. Gin ano niya an tubig ha botelya?
3. Ano nga paagi an iya gin gamit?
4. Hikamo, may niyo abilidad? Ano man?
5. Ha ano nga paagi gagamiton an imo abilidad?

Buruhaton 3

Ha mga lidong igsurat an mga paage han pagpaangbit han imo abilidad. Igsulod ine ha iyo **portfolio**.

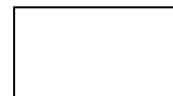
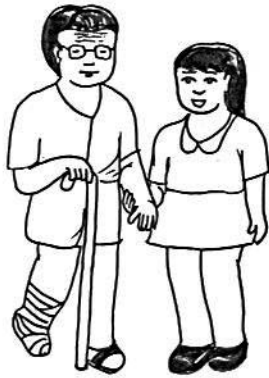

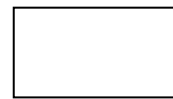
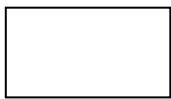
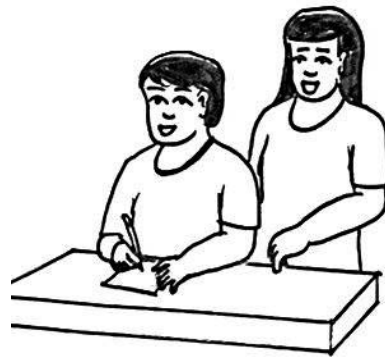

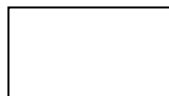
Ipahunob ha Kasingkasing

Buruhaton 4

Igdrowing an malipayon nga kahimo ha ubos han ladawan kon asya nga abilidad pag bulig han ig-kasi tawo nga may deperensiya panlawas. Isurat ini ha **bond paper**.

Ipahunob ha Kinabuhi

Buruhaton 5:

Pagdrowing hine ngan kolori hin pula kon an iya abilidad nahigamitan.

1. Bata na nag tututdo pag basa

2. Namumurot hin plastik nga botelya

3. Bata na nag tututdo hin sayaw

4. Naninilhig na mga kabataan

5. Mga sundalo na nag tututdo hin paglara hin **basket**

Pruybahi

Buruhaton 6

Ha papel isurat an letra han asya nga baton ha kada pakiana.

1. Hin o it bata nga may abilidad?
 - a. Hi June nga aada permi ha kalsada.
 - b. Hi Kennedy nga nabulig hit mga kontes.
 - c. Hi Nita nga na mimisibis hit tanom.

2. Hain it asya nga pag gamit hit abilidad?
 - a. Gin tututduan an klasmets nga deri pa maaram mag basa.
 - b. Nahadlok pag bulig hit mga kontes.
 - c. Bata nga makiawayon.

3. Kay ano importante gamiton it abilidad?
 - a. Para umasenso, makabulig ha iba.
 - b. Para deri masakit.
 - c. Para idasig ha iba.

4. Ano it maupay buhaton han imo abilidad?
 - a. Ihambog
 - b. Gamiton hin asya.
 - c. Ika awod.

5. Hin o it angay pasalamatn hit nga imo abilidad?
 - a. Mga kasangkayan ngan anyaw.
 - b. An kalugaringon.
 - c. An Ginoo.

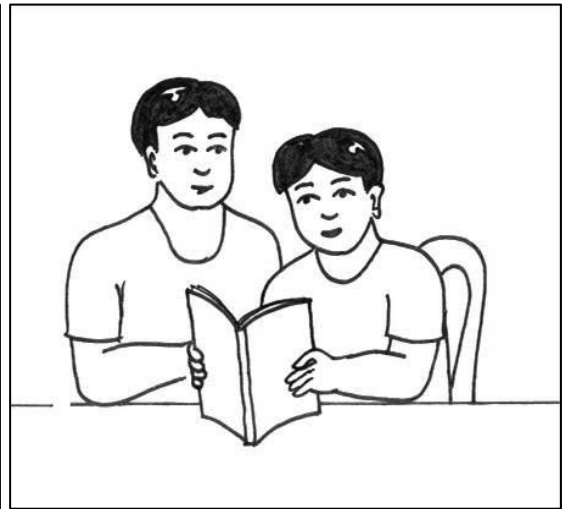

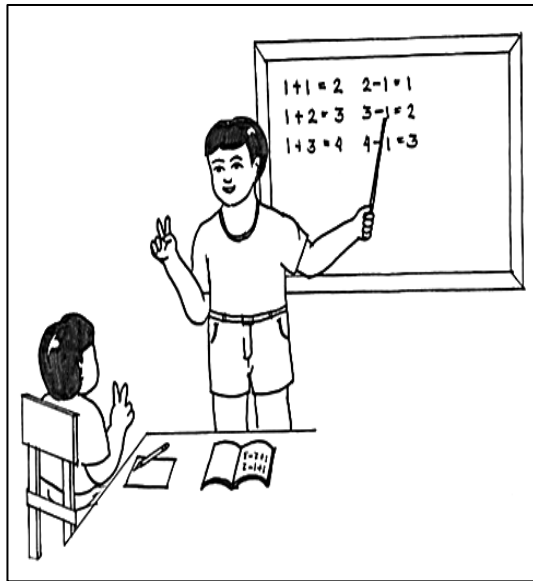
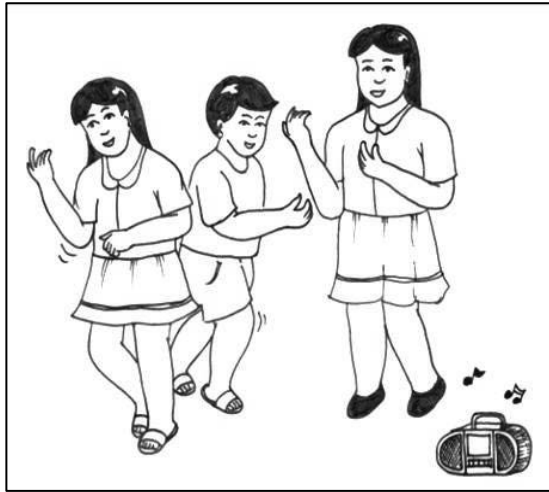
Abilidad Ipaangbit

Pag-admi

Kitaa an mga ladawan ngan batuna an mga pakiana.

Buruhaton 1

Batuna an pakiana. Isurat ha iyo **notebook**.

1. Ano an iyo nakita ha ladawan?
2. Ano an ira mga abilidad?
3. Gin ano nira an pagpaangbit han ira mga abilidad ngadto han iba?
4. Asya ba an ira gin buhat? Kay ano?
5. May ada ba nimu abilidad? Ano ito?
6. Poydi mo ba ipaangbit ha iba an imo abilidad?
Haano nga paagi?

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 2

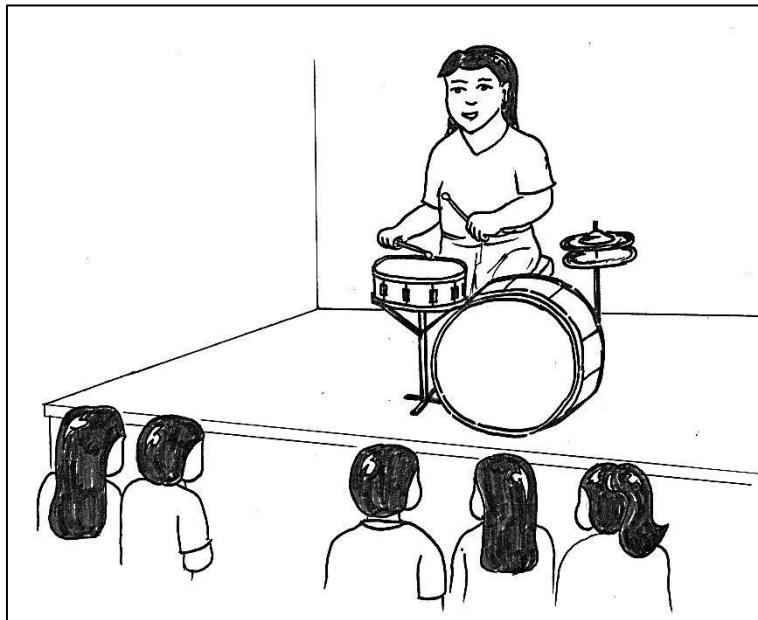
Pag grupo hin upat. Idrowing ha kupon bond an abilidad nga kaya niyo buhaton. Kolori ngan igsulod ha iyo **portfolio**.

Ipahunob ha Kasingkasing

Buruhaton 3

Basa hit istorya ngan batuna an mga pakiana.

Malipayon nga Magsarangkay

Maupay nga magsarangkay hira Joy, Jean, Jing, Joel ngan Jack. Kada usa haira may abilidad. Hi Joy maupay kumanta ngan maaram magtukar drum. Hi Jean maupay liwat magkanta sugad man

kan Jing. Hi Joel maupay tumukar hin sista. Hi Jack maaram mag piyano.

Usa ka adlaw nasiring hi Joel, “Pagtindog kita hin kombo para ipakita ngan malipay it mga tawo hit at mga abilidad”.

Nag praktis hira hasta nag maupay an ira grupo. Nagkamay ada silibrasyon hin **Children’s Day** ngan hira an nagtukar. Nalipay an magkirit. Tikang hiton pirimi hira kinukuha para magpabati hin magka dirudilain nga tukar.

Batuna an mga pakiana. Isurat ha iyo **notebook**.

1. Ano nga mga abilidad may ada an magsarangkay?
 - a. Joy - _____
 - b. Jean - _____
 - c. Jing - _____
 - d. Joel - _____
 - e. Jack - _____

2. Patiunan o ipinaangbit an ira abilidad?

3. Ikaw, ano it im abilidad?

4. Aanhon mo an imo abilidad para maka angbit an iba?
 - a. hihimuson
 - b. ipakikita
 - c. ikaaawod

5. Ano nga abilidad an karuyag mo? Kay ano?

Ipahunob ha Kinabuhi

Buruhaton 4

Batuna ngan isurat ha papel.

1. Pag buhat hin **little teacher** ha sakob han **room**. Ipa-angbit an imo abilidad. Kon hin o an damo nga mabuligan hiya it daog.
 - a. Pagtutdo hin pagbasa
 - b. Pagtutdo hin pag drowing
 - c. Pagtutdo hin pagpilo pilo hin papel nga mag iriba it disenyo
 - d. Pagtutdo hin pag sista
 - e. Pagtutdo hin drama
 - f. Pagtutdo hin Mathematics
 - g. Pagtutdo hin sayaw

Batuna:

1. Naruyag kamo han iyo gin mulai? Kay ano? Idrowing an malipayon nga kahimo 😊 kon deri idrowing an di malipayon nga kahimo ☹️ dida ha papel.
2. Ano an imo nahibaruan nga abilidad?
3. Paghimo hin lidong ha papel ngan isurat an iyo baton.

Buhata ine.

Dida hin usa nga papel di kolor, pag surat hin pagpapasalamat ha Ginoo tungod han hatag nga abilidad haimo. Pagkahuman, igsulod ine ha iyo **portfolio**.

Pruybahi

Buruhaton 5

Kuha hin papel ngan batuna an masunod. Isurat an numero 1-5. Letra it isurat han asya nga baton.

1. Kinahanglan han magturutdo hin mabulig ha kontes pag kanta. Waray may naruruyag kay deri maupay kumanta. Gin pili ka han imo maestro kay naka bati hiya han im boses nga maupay. Ano it imo bubuhaton?
 - a. di ka mabaton
 - b. maruruyag ka ngan mag prapraktis
 - c. di ka mabulig
2. Kinukurian an imo klasmet hin usa nga pitad hin sayaw. Maaram ka hiton nga pitad, pero dire mo ka grupo. Ano an imo bubuhaton?
 - a. tututduan mo hira
 - b. magkikinita ka la
 - c. magtitinawa ka

3. May kontes hin pag drowing an iyo eskoylahan. Bulig it imo bugto ngan nagpapatutdo pag gamit han kulor. Ano it imo bubuhaton?
 - a. magkikita la hit TV
 - b. pag eesgan hiya
 - c. tututduan

4. Hino an nagpapa angbit hin abilidad?
 - a. Hi Gina nga nag siday han iya lolo ngan lola.
 - b. Hi Manny Pacquiao nga nanhatag hin bulig han mga naigo han kalamidad.
 - c. Magbugto hira Phil ngan James Young husband nga nagtutdo han **football** han mga kabataan ha ira lugar.

5. Hain nga mga pulong an nagpapaangbit han abilidad kinahanglanan?
 - a. nagpapalipay ngan nakaka bulig ha igkasi tawo.
 - b. nakaka ulang ha trabaho an pagpaangbit han abilidad.
 - c. nauubusan ngan mabutlaw an pagpaangbit han abilidad.

Leksiyon 4

Kalipayan Kon Nakakabulig Ka

Pag-admi

Ano it imo masisiring han mga ladawan?

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 1

Batuna an pakiana. Isurat ha papel an iyo baton.

1. Ano iton imo nakita ha ladawan?
2. Ginbubuhat mo ba ini?
3. Ano it imo gin aabat kon nakakabulig ka hit imo igkakitawo?

Tigamni:

Higugmaa an imo igkakitawo sugad han paghigugma han imo kalugaringon.

Ipahunob ha Buhat

Buruhaton 2

Paggrupo hin upat. Buhata an masunod.

Una nga grupo – An magturutdo nalilibang pag sinurat han iya **report** nga ipapasa ngadto han principal. Ipakita nga ikaw usa nga **little teacher** para mapaang bit an imo abilidad pagbasa ngadto han imo mga kaurusa.

Ikaduha nga grupo – Ipakita kun aanhon mo pagtutdo ha imo bugto hit iya **assignment**.

Ikatulo nga grupo – Tutulo kamo nga bata nga maupay bumasa. Lima pa nga bata it imo pagpaangbit hit nga abilidad.

Ikaupat nga grupo – ipakita in usa nga senaryo, diin hi ikaw bulig hin **Read-a-thon** ngan nagdaog ka.

Batuna:

Isurat an baton ha **notebook**.

1. Ano an iyo gin-abat samtang nagbubuhay kamu han iyo buruhaton?
2. Gin ano an iyo pagpa-angbit han iyo abilidad?
3. Kay ano nga kinahanglan ipa angbit an abilidad?
4. Ano an asya nga pamaagi pagpaangbit han abilidad?
5. Ano an imo gin abat han pagpa angbit han abilidad?

Tigamni:

Maupay nga pag gamit han abilidad usa nga karikuhan han tawo.

Ipahunob ha Kasingkasing

Buruhaton 3

1. Himo hin bituon ngan kolori nga nagpapakita han pagpapasalamat han abilidad nga hatag han Ginoo.

Kopyaha ngan igsulod ha iyo **portfolio**.

Green - pirme ginbubuhat

Blue - talagsa la ginbubuhat

Pula - diri ginbubuhat

Ako _____

1. Nangangadi hin pasasalamat ha Ginoo han angkon nga abilidad.

2. Kinasingkasing nga nabulig han kontis han akon paborito nga asignatura.

3. Kusang-loob nga nahilig han akon. magturutdo paglimpya han amon klasroom

- ★ 4. Nalilipay kon nakakabulig han iba nga tawo.
- ★ 5. Naniniguro ipaangbit ang akon abilidad ha akon mga kasangkayan.

Buruhaton 4:

Pagmulay . Pagporma hin lidong. Ipasa an bola ha imo sapit dungan an pag kanta han tuno “Halina Halina”. An ukyan han kanta makadto ha butngan ngan ma siring “Salamat Ginoo han imo hatag nga abilidad ko ha _____.”

Batuna an pakiana:

1. Ano an imo inabat han nagmumulay ka?
2. Hin o an naghatag han imo abilidad?
3. Kinahanglan ba magpasalamat kita? Kay ano?
4. Eksakto la nga masiring kita Salamat Ginoo?
5. Ano pa an angay buhaton?

Pruybahi

Paggrupo hin upat.

Admi an mga sitwasyon ngan pag-andam hin pagpakita hin **role-play**.

Mga sitwasyon:

1. Damo nga mga eskoyla an maluya pa magbasa. Duro an kabaraka han imo magturutdo kay diri na hira matututduan dara hiton kadamo han buruhaton. May upat nga bata nga maaram magbasa. Ano an angay nira buhaton?
2. Mayda uupat nga kabataan ha iyo klase nga pirme zero sa eksamen ha Math. An iyo grupo in maupay ha klase. Paunan-o niyo mabubuligan an uupat nga maluya ha klase?

3. Tulo nala ka adlaw magkamay-ada na korontes/paisan-isan ha pagsayaw. Diri pa gud andam an imo kagrupo kay waray nabulig ha iyo. Ano an angay niyo buhaton?

4. Mayda proyekto an imo bugto ha una nga grado. Karuyag niya tuhayon subay han pagkasunod-dunod han kantidad kondi diri hiya maaram kon paunan-o. Waray dida an iyo kag-anak basi hiya mabuligan ngan hi ikaw nakada nagkikita la han tv. Ano an angay nimo buhaton?

Leksiyon 5

Abilidad Pauswaga

Pag-admi

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 1

Batuna an pakiana ngan isurat ha **notebook** an iyo baton.

1. Ano an imo nakita ha ladawan?
2. Patiunan o mo mabubuligan hin paglaom pinaagi han imo abilidad?
3. Kon may ada ka higayon, aanhon man nimo paghatag hin paglaom an imo igkasi tawo?
4. Kay ano nga bubuhaton mo iton?

Ipahunob ha Buhat

Buruhaton 2

Pag andam:

Mag eestorya kamo han iyo pagbulig ha imo igkasitawo nga may paglaum.

Buruhaton 3

Ha papel. Iglita an masunod:

1. Mga ngaran hin tawo o mga ahensya nga nakakabulig
2. Ano an imo bubuhaton pagbulig ha igkasitawo gamit an abilidad?
3. Ano an aabatan han tawo nga natagan hin paglaom?

Ipahunob ha Kasingkasing

Buruhaton 4

Dida hin usa nga **coupon bond**, pagsurat hin mensahe nagpaabat hin kalipay nga in usa katawo natagan mo hin paglaom.

Igsulod ine ha iyo **portfolio**.

Pruybahi

Buruhaton 5

A. Butangi hin tsek (✓) an pamaagi paghatag hin paglaom ha igkasitawo. Ekis (x) kon diri. Kopyaha ini dida ha iyo **notebook**.

_____ 1. Paghatag hin bulig ha nasunungan.

_____ 2. Taw i an bata nga nahulog.

_____ 3. Sangkaya an bata nga utod an kamot.

B. Patiunan o mo mahipapakita paghatag hin paglaum ha imo igkasi tawo para mapasalamatan an Ginoo tungod han imo abilidad.

_____ 1. May ka bugto nga piay ngan salakitan. Linakat hi imo nanay ngadto hin usa nga lugar para magtrabaho. Ano it imo bubuhaton?

a. pababay an mo an imo bugto

b. magtrabaho ka sugad him imo kaya para makapalit hin pagkaon

- _____2. Maaram ka magpiyano. Gin imbitar ka han Kapitan ha iyo baranggay para magpiyano han mga bata nga may “kapansan”. Ano an im bubuhaton?
- a. Maaro hin bayad
 - b. makadto han imbitasyon agod makahatg kalipay han iba

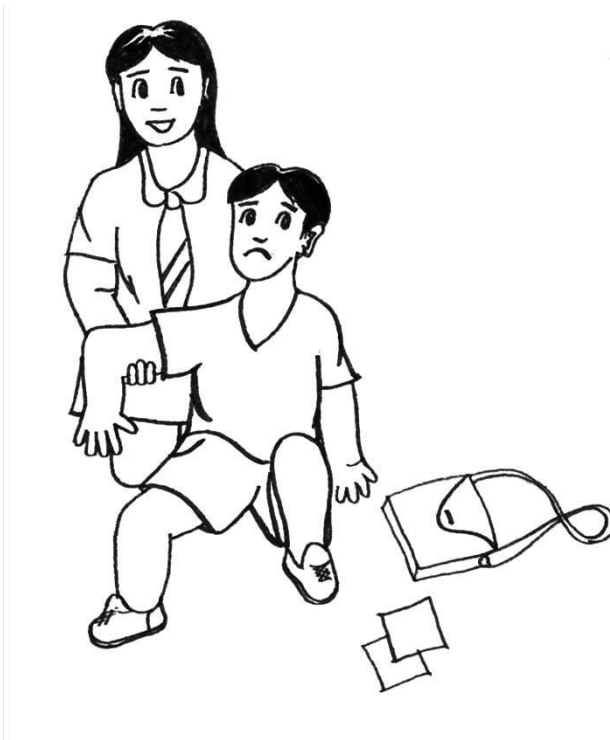
Leksiyon 6

Abilidad Pasalamatí

Pag-admi

Buruhaton 1

Batuna an pakiana. Isurat an baton ha papel.

1. Na ano an bata?

2. Ano an inabat han bata nga nahiparakop?
3. Gin ano man niya an pag bulig?
4. Ano an abilidad han bata nga binulig?

Pagkakanta ha tuno “Magagawa Natin”

Magagawa Natin

Magagawa natin ang lahat ng bagay
Lahat ng bagay dito sa mundo
Pasalamatan, talino at kakayahang
Ibinigay sa atin ng Maykapal.

Malulutas natin ang mga suliranin
Kung may pagtutulungan
Ito ang kagustuhan ng Maykapal
Tumulong at magmahal.

Batuna an pakiana. Isurat an baton ha **notebook**.

1. Hiunong hin ano an kanta?
2. Ano an bubuhaton hin usa nga bata para makabulig ha igkakitawo?
3. Kay ano nga kinahanglan kita bumulig ha iba nga tawo?

4. Patiunan o mo mahipakikita an imo bulig ha iba para pasalamatan an Ginoo han abilidad nga Iya gin hatag?

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 2

Batuna ini ngan ibutang ha papel:

- Paglista hin mga ngaran hin bata o kilala niyo nga nagkikinahanglan hin bulig.
- Ilista an mga abilidad nga imo gagamiton para ka makabulig.

Ipahunob ha Kasingkasing

Buruhaton 3

Pagkanta kita:

Kumusta Ka

Ka dina paglipay kita
Epakpak an kamot
Ngan itudlok an tiil
Banyak ha tuo
Banyak ha wala
Bumirit ka, bumirit ka
Ngan atubang ha iba

Batuna isurat ha papel.

- Ano it nabubuhat hit mga parte hit lawas?
- Hin-o an nakasunod han kanta?

Pag grupo ma tulo. Buhata.

Una nga grupo – Maupay ka magbasa. Ginsugo ka han magtutudo nga tutduan an tutulo pa nga bata nga dire nakakabasa. Ipakita kon patiunan on mo bubuhaton gamit an abilidad hatag han Ginoo.

Ikaduha nga grupo – May kontes ha iyo distrito hin “Sayawit”. Gin sugo ka nga magtutudo tungod kay may ka abilidad pagsayaw ngan pagkanta. Ipakita kon aanhon mo paggamit han imo abilidad.

Ikatulo nga grupo – Usa ka nga maupay ngan maaram maglara hin **basket**. An imo mga kaurusa karuyag hibaro. Ipakita an imo abilidad kun aanhon mo paka

bulig ha igkakitawo pinaagi han
abilidad hatag han Ginoo.

Isurat an iyo baton ha **notebook**:

1. Ano an iyo inabat han nagpapakita kamo han mga sitwasyon? Kay ano?
2. Ano an mga pamaagi nga igin pakita gamit an imo abilidad?
3. Maisisiring mo ba nga suerte o buenas iton nga imo abilidad? Kay ano?
4. Aanhon mo ipakita an kalipay ngan pagkila nga iton iyo abilidad tikang han Ginoo?
5. Ano nga leksiyon an imo nahibaruan?

Ipahunob ha Buhat

Buruhaton 4

Ipakanta an “Ako ay Masaya”.

1. Ano an iyo inabat han nagkakanta kamo?

2. Haano nga pamaagi kinahanglan gamiton an imo abilidad?
3. Kay ano nga kinahanglan kita bumulig ha iba?

Isurat ha iyo **notebook** an kabug usan han pagbulig ha igkasitawo. Kahuman pagsurat basaha ha klase upod an pagdayaw pinaagi hin pagparakpak.

Isurat an baton ha papel:

1. Ano an imo abilidad?
2. Hin o ang hinatag hiton nga imo abilidad?
3. Gin ano mo paggamit?
4. May ada ba kaupayan han pagbulig ha igkasitawo? Mga ano?

Ipahunob ha Kasingkasing

Igsurat dida ha papel ngan isulod ha **portfolio**.

Salamat, Diyos ko
Salamat, Diyos ko salamat
Sa talino't kakayahan
Bigay Mo, sa akin
Sa buhay kung taglay
Mga biyayang
Walang hanggang tagumpay

Pruybahi

Buruhaton 5

Timaha an estorya. Pili-a an tama nga pulong dida ha kahon ngan igurat ha iyo papel iton pulong basi mahuman an estorya.

Hi _____ may abilidad hin _____.

Naruruyag hiya han _____ ha radio
ngan sumunod ha telebisyon hn mga kabag-ohan
nga _____. Adlaw-adlaw
_____ hiya basi mapanatili an iya
_____. Diri hiya nakalimot pagpasalamat
ha _____han iya abilidad.

Ginoo abilidad karantahon

Jean pagkanta nag-eensayo

pamati

Asya nga Paggamit han Abilidad

Pag-admi

Buruhaton 1

Pag grupo upat. Yana mga aktor ngan aktres kamo.

Una nga Grupo – Barangay **Singing** Kontest

Ikaduha nga Grupo – Paghimo hin **Christmas tree**

gamit an materyales ha aton kalibungan

Ikatulo nga Grupo – Kontest hin sayaw

Ikaupat nga Grupo – Kontest hin pag drowing

Kuha hin papel ngan batuna an pakiana:

1. Ano an iyo inabat samtang ginbubuhat an mga buruhaton?
2. Mapapauswag ba niyo iton nga ginbuhat? Ha ano nga pamaagi?
3. Ano an iyo nahibaruan yana?

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 2

1. Pagkanta kita han kanta “Tayo’y Matalino”.
Ig-rarap niyo.

Isurat an baton ha **notebook**:

- Hiunong hin ano an kanta?
 - Hin-o an hinatag han abilidad?
 - Ano it angay buhaton hiton nga abilidad?
 - Ano nga pamaagi para umuswag an tawo gamit an iya abilidad?
2. Ha papel igsurat hin pasalamat ha Ginoo nga inuswag ka gamit an imo abilidad. Basahon ngan ipilit ha manila paper an imo sinurat.
 3. Ha **notebook** isurat an baton.
 - Iton nga imo ginsurat tikang ba ha kasingkasing?

- Kinahanglan ba magpasalamat kita han pag uswag han aton kinabuhi gamit an abilidad?
- Labot la han imo gin buhat yana, ano an iba nga pamaagi para umuswag in usa katawo?

Ipahunob ha Buhat

Buruhaton 3

A. Ha papel isurat an letra **NU** nagpapauswag, **DU** dire nagpapauswag.

- _____ 1. Nahadlok
- _____ 2. Maluya it kasingkasing
- _____ 3. Matrinabahuon
- _____ 4. Hambog
- _____ 5. Hubya
- _____ 6. Maduruto
- _____ 7. Ngalsanon (Madali masina)
- _____ 8. Hitaas an Panhunahuna
- _____ 9. Sumhanon
- _____ 10. May pagtapod ha kalugaringon

B. Igurat an letra han asya nga baton.

1. Hain an asya nga pamaagi para umuswag an abilidad?
 - a. Gintututduan an mahinay bumasa.
 - b. Kun an mag turutdu nag papakiana idinidikta ang baton.
 - c. Nahadlok pag bulig hin kontes bisan kun maupay hiya

2. Hin o an bata na nag papauswag han eya abilidad?
 - a. Hi Jessie nga nag kakanta kun nag-inusara.
 - b. Hi Ana na namimisibis han mga tanom kun ginsusugo hiya.
 - c. Hi Daniel na naapi hin kontes ha Matematika.

3. Hin o ang angay pasalamatan para umuswag an kinabuhi?
 - a. kalugaringon
 - b. anyaw
 - c. Ginoo

4. Kay ano nga importante an pag pauswag han imu abilidad?
 - a. para eg hambog ha iba
 - b. para dire masakit
 - c. para umuswag pa, makabulig ha iba ngan magin mainuswagon an kinabuhi

5. An abilidad angay _____.
- a. ikaawod
 - b. pauswagon
 - c. itago

Ipahunob ha Kasingkasing

Buruhaton 4

Basaha ngan Pag-admi

“Hay, di na ako! Kamakuri! Di ko kaya ini!. Nagtatampo nga kangalas ug kaisog ni Jojo dungan pagsira han iya libro nga gin aadman, kay harane na an **Quiz Bee** ha ira eskuwelahan.

Nahibatian hiya ni iya tatay. “Jojo, kay ano nga dire kana mag aaram,” hinay nga yakan ni iya tatay.

“Tatay, hin kadamo man hine nga aradman para Quiz Bee. Kinukurian ako hit **Mathematics**. Maupay ada dire nala ako maape hiton nga **Quiz Bee**. Para dire hi ako it maka pirde.”

Tungod han mga esplikasyon ni iya tatay, nalamragan an panhunahuna ni Jojo. Egin pasige niya an pag aram ngan hiya an nagdaog.

Isurat an baton ha **notebook**.

1. Hin o an kontestant ha **Quiz Bee**?
2. Kay ano nga gusto hiya bumul-iw?
Ano an rason?
3. Kinahanglan ba mawad-an hin paglaum in
usa nga tawo? Kay ano?
4. May-ada ba paglaum an tawo samtang
buhi pa?

Hinumdumi ngan isurat ine para ha iyo **portfolio**.

- Mintras buhi an tawo may paglaum.
- Hatanan nga problema may solusyon.

Ha papel isurat kun ano an iyo gusto pag daku.

Pananglitan:

Ako hi Michael.

Karuyag ko magin usa nga enhinyero.

Maghihimo ako hin maupay ngan madig-on
nga kalsada para madagmit madara an mga
produkto ha bungto kay amo ini an napa upay han
panginabuhi han mag-uruma.

Pruybahi

Buruhaton 5

Igsurat ha **notebook** an yakan nga Ungod o Dire ha mga pulong.

1. Ngatanan an tawo may ambisyon para umuswag an kinabuhi.
2. Ngatanan kita may abilidad.
3. Obligasyon ta in paggamit hin asya han aton abilidad.
4. Kinahanglan bumulig kita han mga buruhaton ha bungto.
5. Kon an imo gin trabaho dire pariho hit iba ayaw ig padayon.
6. Mas importante may maupay nga lawas kontra han abilidad.
7. Han paghimoa han Banaue Rice Terraces aton ka apoy apoyan usa iton nga pagpamatuod nga makusog an ira kasingkasing ug panhunahuna.

8. Nakakabulig pag uswag han kinabuhi han tawo kon nasunod kita han kabug usan.
9. Magmamainuswag an kumunidad kon kita nga kabataan magtuhay pageskwela.
10. An nasyon nga makugi an mga mulupyo magiging mainuswag.

Leksiyon 8

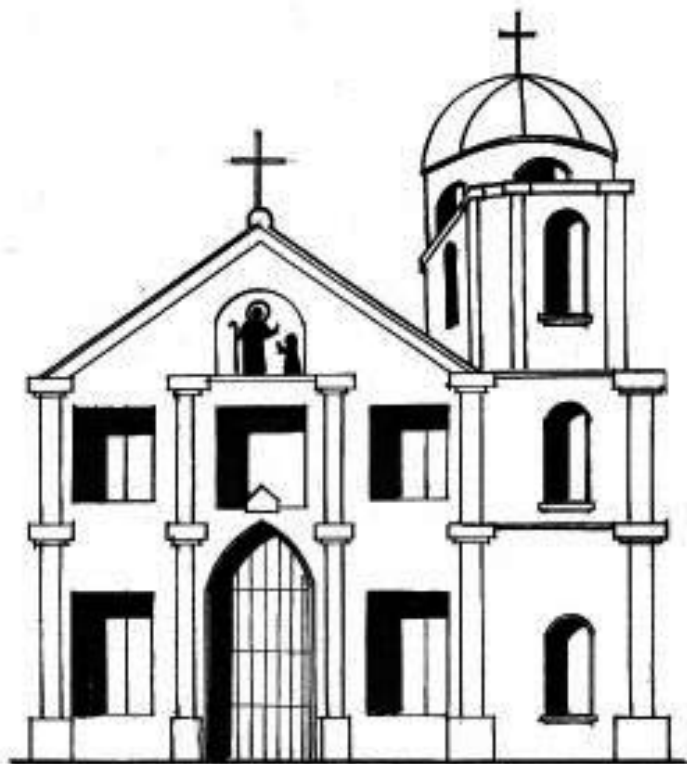
Relihiyon, Erespito

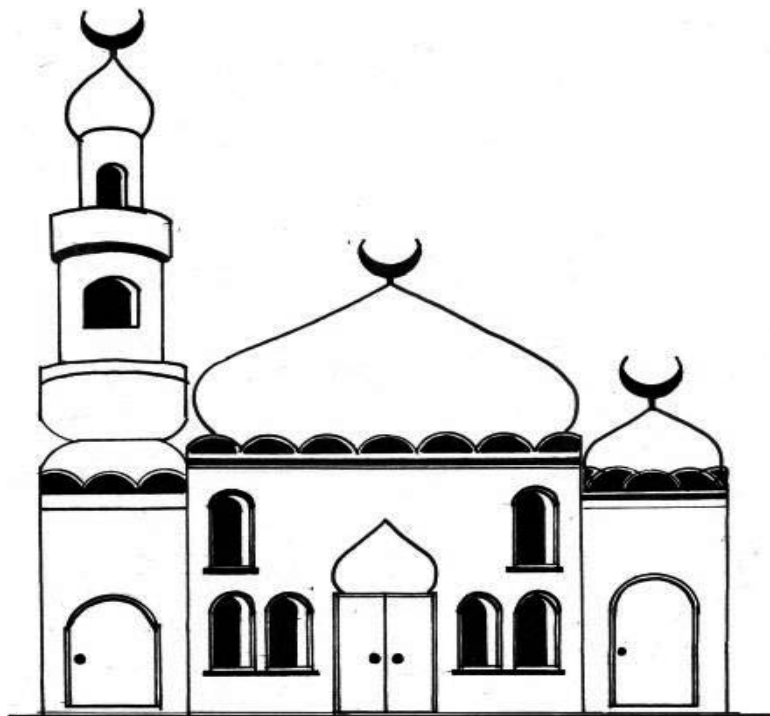

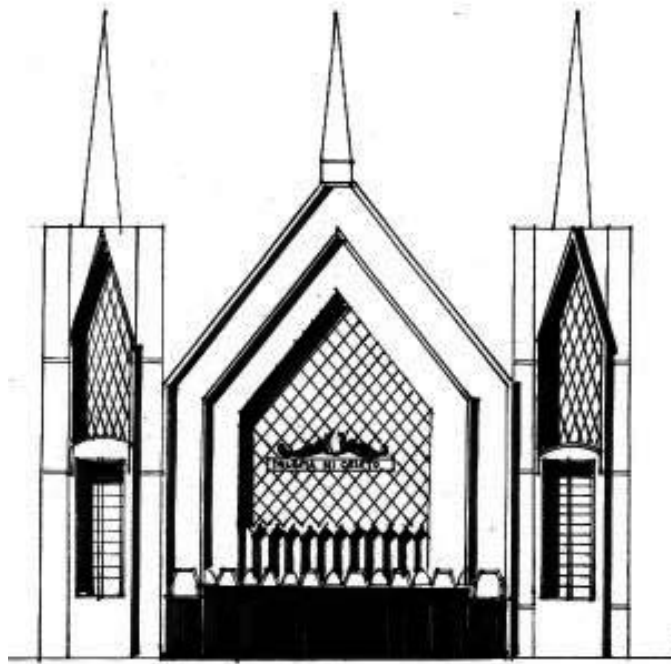
Pag-admi

Buruhaton 1

Admi an mga ladawan han magkadirudilain nga singbahan.

Isurat ha papel an iyo baton:

1. Ano an iyo nakita ha ladawan?
2. Parepariho ba an ira postura?Ano an ira gin kakalainan?
3. Pagdrowing hin singbahan nga iyo na kinadto. Ha ubos han imo drowing igsurat an masunod:
 - a. Kay ano nga kinadto ka?
 - b. Ano an imo katuyuanan han pagkadto?

Ipahunob ha Hunahuna

Buruhaton 2

1. Basaha an komik strip. Isurat an baton ha iyo **notebook**.

May nagrorosaryo,
may naglalakat nga
naluhod may
natadok hin kandila

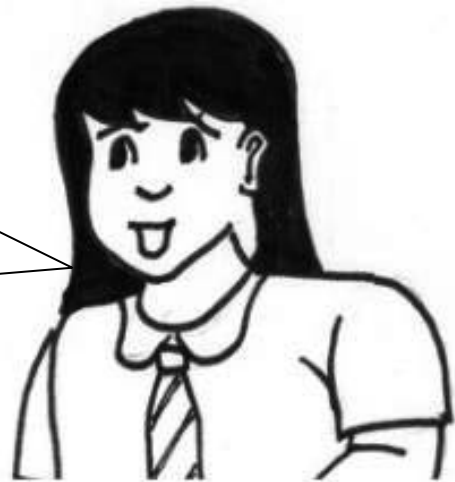

Joy, kaupay hini nga
singbahan. Damo it imahen
nga santos ug santas.
Nagmimisa it padi. Damo it
maniringba may mga
madre.

Ano ini nga singbahan?

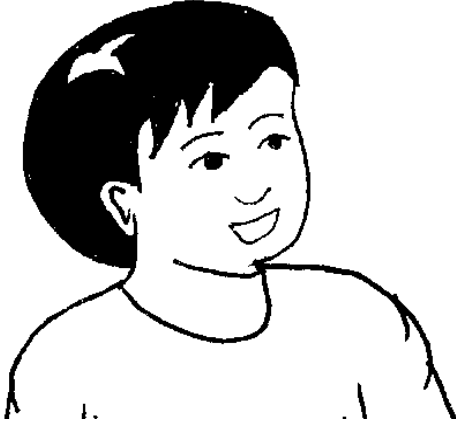
Mila , Singbahan ini hin mga protestante. Waray imahen hin santos ng santos waray krusipihon.

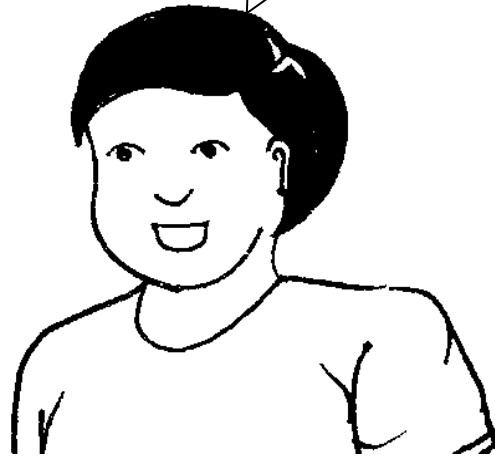
Sara, may nira pastor. May niya asawa ug mga anak. Nabulig hira hin mga bata, mga ilo, mga batang nga nawawara hin dalan.

Kaupay liwat hini nga
ampuan. Ano ini?

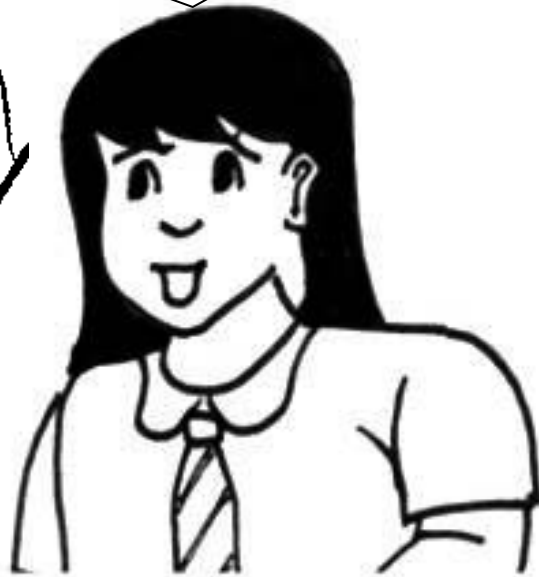
Manuel, kon nag aampo
hira nakulob sa salog,
hukas it ira sapin ha tiil.
Lain it babaye ngan lalaki
kon nag aampo hira.
Ramadan it ira
kapatronan.

Cora. Mosque it ngaran hini. Allah it tawag hit ira Diyos. Koran it ira libro. Mohammed it ira propita.

Joy, nasiring an magtuturto erispito ta an magkadirudilain nga relihiyon. Ayaw hira pagtaw-l nga ayaw pakigdibati. Ngan ayaw hin aringasa kon aada ha ampuan.

Batuna ini nga mga pakiana.

1. Nag ano an mga eskoyla ha grade 2?
2. Ano nga mga singbahan an ira kinadto?
3. May ada ba nira nahibaruan han ira **fieldtrip**?
4. Ano nga pamaagi an angay ihatag han magkadirudilain nga relihiyon?
5. May ada ka ba marig-on nga pagtapod sa Diyos? Ano nga pamaagi?

Ipahunob ha Buhat

Buruhaton 3

Buhata ini.

Ha manila paper, igsurat an ginkakaparehuan ngan ginakakaibhan han tutulo nga relihiyon.

Relihiyon	Ginkakaparehuan	Ginakakaibhan
Katoliko		
Protestante		
Islam		
Iglesia ni Cristo		

Ipahunob ha Kasingkasing

Buruhaton 4

Pagbuhat hini.

Pag grupo maupat. Kada grupo magpapakita kon gin aano an pagsilibrar han kapistahan ha tagsa tagsa nga relihiyon. Makuha hin linikid nga papel dida ha baso nga may surat 1, 2, 3. Kon hin o an makapurot han siyahan asya an una nga magpapakita.

1. Kapistahan han mga Katoliko
2. Kapistahan han Protestante
3. Kapistahan han Islam
4. Kapistahan han Iglesia ni Kristo

Pruybahi

Buruhaton 5

Buhata ini ngan isulod ha iyo **portfolio**.

Isurat ha papel an letra han kapadis nga relihiyon.

1. Hi Allah an Diyos nga ira tinutu-od.	A. Muslim
2. Natoo nga may ada tutulo ka persona; Diyos Amay, Diyos Anak, Diyos Espirito Santos.	B. Protestante
3. Eguindidire an pagkaon han dinuguan.	C. Katoliko
4. Hi Jehovah an ira Diyos.	D. Born Again
5. Katoliko anay pero dire natoo han mga santos.	E. Saksi ni Jehovah
	F. Iglesia ni Cristo